

Vrij

Hoe breekt Nederland uit de sleur? Deze week wedstrijdsjoelen.

Tekst **Sanneke van Hassel**
Foto **Folkert Koelewijn**

Z e is een machine, ja, een sjoelrobot. IJzingwekkend precies schuift Hettie Kleine (60, vrolijk poloshirt) de sjoelschijven in de vakjes. Ze ketsen tegen de achterwand, of tegen het stapeltje stenen dat daar al ligt. Haar tegenstander Sandra Stoelhorst (57, miniatuursjoelbordje om de hals) kijkt ademloos toe. Hoe is het mogelijk? Vanmiddag sjoelen Kleine en Stoelhorst tegen elkaar in de finale van de laatste bekerwedstrijd van de Algemene Nederlandse Sjoelbond in Brasserie de Rosmolen in Beneden-Leeuwen. Met dit toernooi wordt de NK-competitie, die dit jaar uit vier toernooien bestaat, afgesloten.

Kleine is lid van SV (sjoelvereniging) Hooerveen Aan de bak. „We sjoelden thuis al veel. Toen ik in 1980 een toernooi van de firma Veneboer won, een campingzaak bij ons in Hooerveen, besloot ik lid te worden van een vereniging.” Elke donderdagavond traint ze met haar man bij Aan de bak, een van de ruim vijftig verenigingen die is aangesloten bij de sjoelbond, waaronder SV Schavuit in Assen, SV De Brikkenmikkers in Klazienaveen en SV De Goese Schuivers. Vooral in Noord-Nederland en Brabant is de sjoelsport springlevend.

Stoelhorst, in het dagelijks leven senior secretaresse bij een groot advocatenkantoor, sjoelt minder lang. Sinds enkele jaren traint ze wekelijks met een vriendenclubje op haar eigen sjoelzolder. Daar staan tien bakken, „net zoveel als een gemiddelde vereniging heeft”. In 2017 werd Stoelhorst Nederlands kampi-

oen, daarna heeft ze meervoudig sjoelkampioen Kleine niet meer kunnen passeren. „Mijn oog-handcoördinatie is goed. Ik bowlde vroeger op het hoogste niveau, maar mijn concentratie is minder. Ik zie alles om me heen, dat is niet handig.” En ook, maar daar hoor je haar niet over, heeft ze een vervelende knieblessure. Sowiezo bijzonder dat ze vandaag aan de bak kan!

Terwijl Kleine sjoelt, zit Stoelhorst op een stoel ter hoogte van de vakjes. Zo gaat dat bij sjoelen, je jureert je tegenstander. Om hen heen in het feestzaaltje doen lager geklasseerde heren en dames hetzelfde: om en om sjoelen of de stenen achter in de bak netjes opstapelen plus tussenstanden noteren. Achter hen, op het grote podium, wordt de Nederlandse vlag opgehangen en staan twee gigabekers klaar, een voor de mannen en een voor de vrouwen. De winnaars krijgen ook nog een extraatje van 30 euro.

Kleines schijven vliegen erin. Stoelhorst haalt lachend haar schouders op. Na zes rondes heeft Kleine gewonnen, vijf keer haalde ze 148 punten, eenmaal 145. Stoelhorst: „Gefeliciteerd, dame.” Ze moppen nog wat over de bak die te makkelijk, te glad was. Elke bak is anders en door loting wordt beslist welke je krijgt.

Stoelhorst tegen de omstanders: „Het is alsof ik afgedroogd ben met 11-1, maar toch voelt het niet zo.” Een dame van SV Klazienaveen, lachend: „Nu Hettie met pensioen is mag je wel oppassen. Ze zegt wel dat ze thuis niet traint, maar wij geloven er niks van.”

SARAH'S LEVEN

Op Moederdag ben ik vooral moe

Op Moederdag reden we door het Franse landschap om de kathedraal van Laon te gaan bekijken. Achterin kabbelde een vermoeide eind-van-de-vakantie-ruzie tussen de zonen voort, met af en toe, om mijn zenuwstelsel fijn overprikkeld te houden, een krijsende uithaal. Deze nacht had ik tijdens een slapeloos uur, waarin mijn muizenoren gespitst waren op een kind dat steeds jammerend half wakker werd, gelezen dat een door mij zeer gewaardeerde denker zich volgens haar interviewer niet in de hoek heeft laten drukken van het schrijven van stukjes over kinderen, maar in plaats daarvan aan „serieuzere thema's” is blijven werken.

Daar zat ik nu nog steeds over te malen.

Ik boog me over mijn telefoon, om zo de onrust op de achterbank en in mijn hoofd te onderdrukken. Ik was vergeten dat het op het internet ook Moederdag was.

Op sociale media waren foto's van broodkruimels en eierschillen op dekbedden en de zin 'voor alle niet-moeders, bijna-moeders, wensmoeders, mensen die geen moeder hebben: je bent niet alleen' inmiddels gemeengoed geworden. De disclaimer niet plaatsen leek van geprivilegieerde harteloosheid te getuigen, dus iedereen deed mee.

Daarna stuitte ik op een essay in de *Volkskrant* over teleurgestelde of woedende moeders, die ervoor kozen om niet langer de hoofdverantwoordelijke voor hun kinderen te zijn en daarvoor maatschappelijk continu gestraft werden.

Om mezelf af te leiden van die open wonden richtte ik me op het paradisijselijke hoekje van een zeer welgestelde momfluencer, waar slechts performatief gemopper op het moederschap klinkt. Maar onder die zoe- te plaatjes zit een morele agenda verborgen. „Kiezen tussen borsten flesvoeding is niet zoiets als kiezen tussen Coca-Cola en Pepsi” stond er. Voorts zijn we in onze samenleving „best ver van de biologische norm verwijderd geraakt”. Vrouwen die voor

flesvoeding kiezen zijn niet „slecht”, maar wel „ongeinformeerd”. Er is meer „support” nodig.

En opeens ben ik zo moe. Moe van de 'sorry's voor eventueel kwetsen', waar Vaderdag volledig onomstreden blijft. Mannen hoeven zich niet te excuseren, zo blijkt maar weer.

Moe van het ongeëmancipeerde idee dat ouderschap geen serieus thema zou zijn, terwijl daar inhoudelijk en literair nog zo veel te winnen is. Het gaat over bloed, pijn en overgave, over geschiedenis en toekomst.

Moe van het feit dat moederschap, sinds we er openlijker over praten, zo'n doos van Pandora blijkt te zijn waar jaloezie, uitputting, teleurstelling, angst en onvervulde verlangens om voorrang strijden. Moe van godinnensisterhood op basis van het hebben van nageslacht, maar ook moe van de continue veroordeling.

Moe van de moederwoede, die ik herken, maar die af en toe ook neigt naar hyperindividualistische, enigszins verwende verontwaardiging die we ook bij andere maatschappelijk teleurgestelden tegenkomen. En ik ben moe van het feit dat we met z'n allen de moederprinses te veel de toon laten bepalen, de vrouw die het geluk heeft als Marie-Antoinette op haar boerderette de biologische norm te vieren, maar uit een totaal ander universum is ontsprongen dan welke midden- of onderklassemoeder ook.

Bovenal ben ik moe van mezelf: van mijn eigen meningen, kwaadheid, superioriteitsgevoelens, onzekerheid, argwaan. Moe van de eindeloze tarantella die ik door het mijnenveld van het moederschap dans. Moe van de straffen die we aan elkaar en onszelf uitdelen, nog steeds (zelf)kastijdend op zoek naar bevestiging van de groep. Ben ik een goede moeder? Ben ik een leuk mens? Houden jullie van me?

Op de achterbank wordt er in stereo geloeid. „En nou de bakkes dicht!”, gil ik. „Het is verdorie Moederdag!”

In de enorme kathedraal speelt het orgel. Ze luisteren stil, hand in hand. Ik kijk omhoog, naar een uit hout gesneden en met bladgoud versierde Maria met kind.

„Allemaal jouw schuld”, sis ik zachtjes.

Sarah Sluimer schrijft elke week op deze plek een column. Ze is de auteur van boeken, essays en toneelstukken.